

Finansutskottet
Riksdagen
100 12 Stockholm

Vår referens/dnr:

SN Dnr 13/2016

Er referens/dnr:
Dnr 1168-2015/16

2016-04-15

Remissvar

Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010-2015

Föreningen Svenskt Näringsliv har av Finansutskottet getts möjlighet att inkomma med synpunkter på den utvärdering av Riksbankens penningpolitik under perioden 2010-2015 som professor Marvin Goodfriend och Mervyn King har genomfört. Utvärderingen behandlar penningpolitik och finansiell stabilitet, Riksbankens struktur, öppenhet och redovisningsansvar, samt förhållandet mellan Riksbanken och andra offentliga myndigheter som arbetar med ekonomisk politik och finansiell stabilitet. Utvärderingen består till största del av en detaljerad genomgång av de penningpolitiska möten och diskussioner som direktionen har fört rörande penningpolitiken. Bland de rekommendationer som Goodfriend och King (hädanefter benämnda utredarna) framför kan nämnas:

- Riksdagen bör besluta om ett inflationsmål på två procent mätt i KPIF.
- Det bör tydliggöras att Riksbanken ska kunna avvika från att uppnå inflationsmålet på ca två års sikt om särskilda skäl föreligger.
- Riksbanken bör ompröva sina metoder för att göra prognoser för världsekonomin och räntorna i omvärlden.
- Riksbanken bör genomföra och presentera en utvärdering av sina erfarenheter av att publicera en framtida reporäntebana.
- Riksbanken bör rutinemässigt presentera en analys av skillnaden mellan den publicerade reporäntebanan och marknadens förväntningar, och vilka implikationer en sådan skillnad kan tänkas få för penningpolitiken.
- Riksbankslagen bör klargöra att valet av växelkursregim är en fråga för regeringen.
- Regeringen bör snarast tillse att Finansinspektionen får befogenheter och verktyg för att kunna fullgöra sitt uppdrag att värna den finansiella stabiliteten.
- Riksbankens roll när det gäller att främja finansiell stabilitet bör förtydligas i Riksbankslagen. Riksbankens uppdrag bör omfatta finansiell stabilitet, och Riksbanken bör ha formella befogenheter att uppnå detta mål.
- Riksbanken bör offentliggöra protokoll från de möten där huvudscenariot beslutas.
- Direktionen bör omorganiseras till ett penningpolitiskt råd och bestå av tre verkställande ledamöter, riksbankschefen och två vice riksbankschefer med ansvar för penningpolitik respektive finansiell stabilitet, samt tre icke verkställande ledamöter.

Synpunkter

Inledningsvis bör det poängteras att Riksbanken har haft en svår uppgift att hantera under 2010-2015. I efterhand framstår det som att den låga inflationen till stor del har varit driven av strukturella och globala fenomen som har varit svåra att förutse omfattningen av och att motverka. Det övergripande intrycket av rubricerad utredning är att den är gedigen och utgör intressant läsning. Utredningen är en bra utgångspunkt för vidare diskussioner kring penningpolitik. Rekommendationerna som utredarna framför är i stort rimliga. Nedan följer de reflektioner kring utredningen som Svenskt Näringsliv särskilt vill lyfta.

1. Svenskt Näringsliv anser, i likhet med utredarna, att det är bra att formulera inflationsmålet i termer av KPIF. I praktiken styrs penningpolitiken redan idag utifrån att inflationen enligt KPIF ska uppgå till två procent på ca två års sikt. Att också göra detta mål till det officiella skulle avsevärt underlätta kommunikationen kring, och förståelsen för, räntebesluten. För de som inte följer penningpolitiska frågor kontinuerligt är nuvarande förhållningssätt förvirrande.
2. I likhet med utredarna anser Svenskt Näringsliv att det under vissa omständigheter kan vara befogat att låta inflationstakten avvika från målet under en längre tid än normalt. Att i alltför hög utsträckning förbinda sig till att inflationen ska vara två procent på två års sikt kan resultera i andra ekonomiska obalanser. Denna möjlighet kan behöva tydliggöras i Riksbankens styrdokument.
3. Givet att Riksbankens uppdrag sammantaget föreslås bli mer explicit definierat så bör man vara medveten om att detta samtidigt kan minska frihetsgraderna att anpassa policyn efter nya situationer. En sak är säker, och det är att det återigen kommer att uppstå oförutsedda ekonomiska situationer som kommer att kräva en adaptiv och innovativ ekonomisk politik.
4. I utredningen framhålls att Riksbanken i alltför stor utsträckning har förlitat sig på ekonomiska modellskattningar i bedömningen av den framtida utvecklingen. Svenskt Näringsliv bedömer också att så troligtvis har varit fallet. Ekonomiska/ekonometriska modeller är viktiga verktyg för att på ett effektivt och konsekvent sätt bearbeta och sammanfatta tillgänglig information vid prognosarbete. Dessa modeller bygger på förenklande antaganden om verkligheten. Alla modeller genererar prognosfel. De skattningar som modellerna genererar måste därför kompletteras med annan tillgänglig information, rimlighetsbedömning etc. för att de slutliga prognoserna ska bli så bra som möjligt. Samtidigt får det anses vara lättare sagt än gjort att i högre utsträckning frånga modellresultat på ett sätt som skulle kunna förbättra prognosförmågan.
5. Svenskt Näringsliv ställer sig frågande till varför inte Konjunkturinstitutet har utfrågats i samband med denna utvärdering. Konjunkturinstitutet får kanske anses vara den mest välrenommerade prognosmakaren i Sverige, och har under delar av den studerade perioden haft prognoser som markant skilt sig från Riksbankens egna. Konjunkturinstitutet torde rimligtvis kunna ha relevanta synpunkter på exempelvis Riksbankens modellarbete.
6. När direktionen under loppet av 2014 i högre utsträckning började prioritera inflationsmålet, istället för att "luta sig mot vinden", blev det under en övergångsperiod mindre tydligt vilka faktorer som styrde de penningpolitiska besluten. Detta resulterade i en period då penningpolitiken upplevdes som mindre förutsägbar. I liknande situationer framgent måste det kommuniceras tydligare vad som föranleder den förändrade strategin, och hur den nya ser ut.
7. Även Svenskt Näringsliv instämmer i kritiken att det troligtvis skadade förtroendet för Riksbanken när direktionsledamöter öppet kritiserade varandras ståndpunkter på ett

i vissa fall nedlåtande sätt. I något fall övergick kritiken i rena personangrepp. Det är sunt med en öppen diskussion rörande olika ståndpunkter, men åsiktsskillnader bör framföras på ett sådant sätt att de inte underminerar förtroendet för direktionens förmåga att samarbeta och, i förlängningen, institutionens förmåga att lösa sina uppgifter.

Svenskt Näringsliv

Jonas Frycklund
Ff chefekonom

Carl Oreland
Nationalekonom, fil.dr

John T. and